

Daugavpils Universitātes ikgadējās starptautiskās konferences dod iespēju doktorantiem un jauniešiem pētniekiem prezentēt plašākai auditorijai savu pētījumu rezultātus, iepazīt kolēģus no citām Latvijas iestādēm un ārvalstīm, kā arī iegūt pieredzi publikāciju izstrādē. Vērtīga ir arī profesoru līdzdalība sekcijā, gan dodot padomus, gan ar saviem referātiem rādot piemēru jauniešiem vēsturniekiem. Nolasītos referātus Daugavpils Universitāte plāno publicēt ikgadējā izdevumā “Vēsture: Avoti un cilvēki”.

Rūdolfs Brūzis

GADSKĀRTĒJĀ KONFERENCE LATVIJAS ETNOGRĀFISKAJĀ BRĪVDABAS MUZEJĀ

2009. gada 2. februārī Latvijas Etnogrāfiskajā brīvdabas muzejā (BDM) pulcējās plašs speciālistu un interesentu loks uz kārtējo muzeja rīkoto zinātniski praktisko konferenci. Konference notika nozīmīgas Brīvdabas muzeja jubilejas zīmē, jo šogad aprit jau 85 gadi, kopš 1924. gada 2. februārī tika pieņemts Latvijas Republikas Pieminekļu valdes vēsturiskais lēmums par “brīvās dabas muzeja” dibināšanu.

Konference gan nebija veltīta apcerēm par muzeja cienijamo vēsturi un iespējamām nākotnes perspektīvām, bet ikgadējam pārskatam par to regulāro un nepieciešamo darbu, ko veic muzeja darbinieki, lai restaurētu un uzturētu kārtībā unikālās būves un eksponātus, kā arī zinātniski pamatoti papildinātu ekspozīciju. Ar klusuma brīdi konferences dalībnieki godināja 2007. gadā mūžībā aizgājušo ilggadējo BDM darbinieci Elgu Kēzi un mākslinieci Ainu Alksni-Alksnīti (Latvijas Nacionālais vēstures muzejs).

BDM galvenais krājuma glabātājs Mārtiņš Kuplais informēja par 2008. gadā veiksmīgi pabeigtajiem un uzsāktajiem darbiem: pabeigta BDM filiāles Vecpiebalgas Vēveru zemnieku–amatnieku sētu grupas ainaviskā centra – vējdzirnavu atjaunošana, un turpinās darbi Pabažu vējdzirnavās (BDM), veikti atsevišķu objektu (tēlnieka K. Zāles veidotās skulptūras, krucifiksa, metāla priekšmetu u.c.) restaurācijas darbi. Par Vecpiebalgas Virol-Vēveros veiktajiem restaurācijas pasākumiem un to apstāšanos finansējuma trūkuma dēļ stāstīja filiāles vadītājs Edgars Žigurs.

Saistībā ar iespējamu BDM ekspozīcijas papildināšanu ar atsevišķiem objektiem izskanēja vairāki referāti. Arheologa profesora A. Caunes apkoņojais ziņojums par savdabīgo akmens riņķa krustu izplatību un hronoloģiskajām robežām Latvijā sasauca ar BDM ieceri pie Usmas baznīcas pēc vairāk nekā 50 gadu pārtraukuma atkal novietot no Aizkraukles pagasta Baznīcdūju mājām 20. gs. 30. gados pārvesto riņķa krustu. Savukārt par 1815. gadā celtās Eleonorvilas katoļu baznīcas altārglezņas kopijas (oriģināls atrodas Rudzātu baznīcā) izgatavošanas gaitu informēja Latvijas Mākslas akadēmijas profesors Andris Začests. BDM pārstāvis Andrejs Jakovļevs dalījās apsvērumos par tēmu “Brīvdabas muzeja ceļi un apgaismojums”, jo Brīvdabas muzeja komplekss ir ne tikai dažāda vecuma

ēkas un ēku grupas, bet arī atbilstoša vide, ceļi, takas un apgaismojums, kam jāatbilst muzeja senlaicīgajam vizuālajam tēlam, vienlaikus kalpojot mūsdienīgai muzeja funkciju veikšanai. Brigita Čikste (BDM) raksturoja muzejā 2008. gadā notikušo plašo pasākumu loku, kuri piesaistījuši vairāk nekā 7000 interesentu (pavisam BDM 2008. gadā bijis vairāk nekā 135 tūkstoši apmeklētāju). Pasākumu centrā, kā aizvieni, ir tradicionālais BDM gadatirgus, bet tiek piedāvāti arī jauni sarīkojumi – Skolas svētki, Spēļu diena u.c., kuru nākotnes izredzes pagaidām vēl neskaidras.

Arī šī gada konferencē varēja gūt ieskatu vairāku citu Latvijas muzeju veikumā un problēmās, kas saistās ar tradicionālās tautas celtniecības būvju pārvešanu, uzstādīšanu un iekārtošanu. Ludzas novadpētniecības muzeja ar brīvdabas filiāli pārstāve Aina Loseviča stāstīja par Latgales jaunsaimnieka mājas – Mērdzenes pagasta (mūsdienās – Pušmucovas pagastā) Avīšu ciema viensētas, kurā, izrādās, dzīvojis latgaliešu kultūras darbinieks J. Silkāns, pārvešanu uz Ludzu un iecerēm 2009. gadā ēku uzstādīt muzejā. Tukuma muzeja direktore Agrita Ozola informēja par tā filiāles – E. Birznieka-Upīša Pastariņa muzeja (Dzirciema “Bisnieki”) 1913. gadā celtās, bet vairākkārt pārbūvētās dzīvojamās mājas atjaunošanu un risināmajiem jautājumiem.

Konferences noslēgumā E. Vēveris (BDM) demonstrēja 1972. gadā filmētās ainas nomaļajā Lejasciema Līves ciemā (mūsdienu Virešu pagastā), kur 19. gs. celtajās ēkās, iedzīves priekšmetos un darbarīku terminoloģijā bija saglabājušās rietumsomu kultūras iezīmes. Kā ziemeļaustrumu Vidzemes zemnieka sētas sastāvdaļa BDM uzstādīšanu joprojām gaida no šī ciema pirmsēta Dzelmju māju rija. Ieskatu jau mūsdienīgajās pārvērtībās Līves ciema apbūvē un sadzīvē sniedza Īrisa Priedīte (BDM). M. Kuplais ne bez “baltās skaudības” dalījās 2008. gadā gūtajos iespaidos par veco ēku atjaunošanas pieredzi un iespējām Glentleitenes brīvdabas muzejā Augšbavārijā Vācijas dienvidos.

Latvijas Etnogrāfiskajam brīvdabas muzejam – vienam no Eiropas vecākajiem brīvdabas muzejiem, uzsākot 85. pastāvēšanas gadu, var novēlēt ne vienkārši izdzīvošanu, bet izcilus radošus panākumus turpmākajos kultūras mantojuma izpētes, saglabāšanas un popularizēšanas darba gados.

Lilīta Vanaga

LATVIJAS UNIVERSITĀTES VĒSTURES NOZARES PROMOCIJAS PADOMĒ

2008. gada 10. oktobrī **Edvīns Evarts** aizstāvēja disertāciju “Zemes pašpārvalde Latvijas ģenerālapgabalā (1941–1944)”; zinātniskais vadītājs Dr. habil. hist. prof. I. Feldmanis, recenzenti: Dr. habil. hist. prof. A. Zunda, Dr. hist. prof. A. Ivanovs, Dr. hist. Dz. Ērglis.

Ar Latvijas Universitātes vēstures nozares Promocijas padomes 2008. gada 10. oktobra lēmumu Edvīnam Evartam piešķirts doktora grāds vēstures nozares Latvijas vēstures apakšnozarē.